

Maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Viite HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Asia Asiantuntijalausunto

Maa- ja metsätalousvaliokunta on 23.9.2025 pyytänyt elintarvikemarkkinavaltuutetun toimistolta kirjallista asiantuntijalausuntoa valiokunnan käsiteltävänä olevaan yllä mainittuun asiaan. Valiokunnalle esitän kunnioittavasti seuraavan:

1. Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston toimintamenot ja niiden kehitys

Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston toimintamenot sisältyvät Ruokaviraston toimintamenojen momentille 30.20.01. Vuoden 2025 talousarvion mukaan Ruokaviraston määrärahasta on saanut käyttää (1) ”enintään 500 000 euroa elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston toimintamenoihin”.

Talousarvion valmistelussa on kiinnitetty toistuvasti huomiota siihen, että mainittu 500 000 euron toimintamenomääräraha on säilynyt muuttamattomana vuosien 2019–2025 talousarvioissa, vaikka valtuutetun tehtäviä on uudella lainsäädännöllä lisätty useaan kertaan – viimeksi juuri vuoden 2025 alusta lukien.

Käsiteltävänä olevassa talousarvioesityksessä vuodelle 2026 ehdotetaan elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston toimintamenoihin 184 000 euron lisäystä perusteluin:

Elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston laajentuneet tehtävät (siirto momentilta 30.20.47)

Ehdotus on hyvin perusteltu ja ehdotuksen mukainen 684 000 euron toimintamenomääräraha riittää tällä hetkellä turvaamaan aiemman neljän sijasta kuuden henkilötyövuoden työpanoksen nykyisiin lakisääteisiin tehtäviin.

2. Elintarvikemarkkinavaltuutetun tehtävien lisääntyminen jatkossa

Maa- ja metsätalousministeriössä viimeistellään ehdotusta elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston tehtävien lisääntymisestä, jonka tarkoituksena on edelleen täsmentää ja lisätä elintarvikemarkkinavaltuutetun tehtäviä. Työryhmässä esillä olleet ehdotukset laajentaisivat olennaisesti elintarvikemarkkinavaltuutetun valvonnan kohteena olevaa kauppatapojen, sopimusehtojen ja käytäntöjen kokonaisuutta. Tässä vaiheessa näihin tehtäviin liittyviä resurssitarpeita ei ole mahdollista arvioida, mutta alustavia arvioita voidaan tehdä jo vuoden 2027 talousarvioesitykseen. On joka tapauksessa todennäköistä, että lakimuutoksen myötä laajeneva tehtäväkokonaisuus edellyttää lisäresursseja valvonnan tehokkuuden turvaamiseksi.

Elintarvikemarkkinavaltuutettu
Livsmedelsmarknadsombudsmannen
The Food Market Ombudsman

Komissio arvioi parhaillaan kauppatapadirektiivin toimivuutta ja arvioinnin on määrä valmistua marraskuussa 2025. Arviointi johtanee aikanaan direktiivin muutoksiin, jotka pannaan toimeen elintarvikemarkkinaissa. Näiden muutosten toteuttamiseen liittyvät resurssitarpeet täsmentyvät aikaisintaan vuoden 2028 talousarvioesityksen valmistelun yhteydessä.

Joka tapauksessa direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että kansallisella valvontaviranomaisella on oltava tarvittavat resurssit ja asiantuntemus tehtäviensä hoitamiseksi.

Elintarvikemarkkinavaltuutettu

Jarno Sukanen